


Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság
ügyszám: 17.P.III.21.648/2016/12.

ALKOTMÁNYBÍROSÁG	
Ügyszám:	III / 1861 - 0 / 2016
Érkezett:	2016 NOV 14.
Példány:	1
Melléklet:	1 db
Kezelőiroda:	

A Budapest Főváros Kormányhivatala III. Kerületi Hivatala Gyámügyi Osztálya felperesnek XXXXXXXXXX alperes ellen gondnokság felülvizsgálata iránti perben a bíróság eljárást kezdeményez az Alkotmánybíróság előtt az alábbi indokok alapján:

A kérelem előterjesztésének rövid háttere:

Részben családjogi bíróként sok gondnokság alá helyezés iránti pert is tárgyalok. Az utóbbi időben a perek tárgyalására rendszeresen bejár egy – másik családjogi ügyben érintett ügyfél – s a nyilvános tárgyalás elvére hivatkozva részt kíván venni a tárgyalásokon. Újabban több személlyel együtt. A szükséges jognyilatkozatok beszerzése után vagy kizárom a nyilvánosságot a felek bármelyikének kérelmére, vagy nem. Ha kizárom a nyilvánosságot, az illető – udvariasan – határozott kérelmet terjeszt elő, miszerint a határozathirdetésen részt kíván venni, kéri – mialatt türelmesen várakozik a tárgyalóterem előtt - hogy a határozathirdetésre szólítsam be, mivel a Pp. 5. § (3) bekezdése alapján az nyilvános.

A gondnokság alá helyezés iránti perben az ítélet rendelkező része tartalmazza az alperes összes azonosításra alkalmas adatát (születési név, születési hely, idő, anyja neve, lakcíme), esetlegesen az ingatlana adatait – mely álláspontom szerint nem tartozik a nyilvánosságra, de adott esetben a gondnokság alá helyezendő alperes azt sem tudja megítélni, hogy az ő adatainak nyilvánosságra kerülése, vagy nyilvános kihirdetése az ő érdekeivel ellentétes-e. Ilyen perekben az is előfordul, hogy a tárgyaláson meghozott és kihirdetett végzésben rendeljük ki az igazságügyi elmeorvos szakértőt az alperes vizsgálatára, ideiglenes gondnokrendeléstől szóló végzést hozunk, zárlatot rendelünk el, amelyek szintén tartalmazzák az összes azonosításra alkalmas személyi adatát, ingatlana helyrajzi számát, címét, esetlegesen bankszámlája számát.

Házassági bontóperben az ítélet tartalmazhatja a felek gyermekének/gyermekének azonosításra alkalmas adatait, esetlegesen azt, hogy mikor, hol kerül sor kapcsolattartásra, a tartásdíj összegét. A tárgyalásokon sor kerülhet ideiglenes intézkedések meghozatalára, melyekben szintén szerepel a kiskorú gyermek/gyermek azonosításra alkalmas személyes adata. A tárgyaláson hozott végzésben igazságügyi pszichológus szakértőt rendelhetünk ki, amely a felek és a gyermek/gyermek valamennyi személyes adatát tartalmazza.

Apaság vélelmének megdöntése iránti, és apaság megállapítása iránti perben hozott ítélet ugyancsak tartalmazza a felek, a kiskorú személyi adatait.

Korábban indítványoztam a Kúria Elnökénél az Alkotmánybíróság megkeresését, azonban a polgári perrendtartás közelgő módosítására tekintettel elutasító választ kaptam azzal a megjegyzéssel, hogy a tárgyalás időbeli tartamának meghatározását vizsgálatra érdemesnek tartja.

A jelen egyedi ügyben a felek kérték a nyilvánosság kizárását, azonban ítéletet kellett volna hirdetni.

Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság
ügyszám: 17.P.III.21.648/2016/12.

Kérelem:

**Kérem az Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg az 1952. évi III. törvény - a polgári perrendtartásról (Pp.) 5. § (3) bekezdése alaptörvény-ellenességét, és határozzon alkalmazásának kizárásáról, mert az, az Alaptörvénybe ütközik.
Fontolja meg a rendelkezés nemzetközi szerződésbe ütközésének kimondását.**

Jogi alap:

2011. évi CLI. törvény - az Alkotmánybíróságról

25. § (1) Ha a bírónak az előtte folyamatban levő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmazni, amelynek alaptörvény-ellenességét észleli, vagy alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság már megállapította, - a bírósági eljárás felfüggesztése mellett - az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés b) pontja alapján az Alkotmánybíróságnál kezdeményezi a jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását, illetve az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását.

Magyarország Alaptörvénye 24. cikk (2) bekezdése b) pontja alapján az Alkotmánybíróság bírói kezdeményezésre soron kívül, de legkésőbb kilencven napon belül felülvizsgálja az egyedi ügyben alkalmazandó jogszabálynak az Alaptörvénnyel való összhangját;
Az f) pontja alapján vizsgálja a jogszabályok nemzetközi szerződésbe ütközését;

A (3) bekezdés értelmében az Alkotmánybíróság

a) a (2) bekezdés b), c) és e) pontjában foglalt hatáskörében megsemmisíti az Alaptörvénnyel ellentétes jogszabályt vagy jogszabályi rendelkezést;

c) a (2) bekezdés f) pontjában foglalt hatáskörében megsemmisítheti a nemzetközi szerződésbe ütköző jogszabályt vagy jogszabályi rendelkezést;

Indokolás:

Az 1952. évi III. törvény - a polgári perrendtartásról (Pp.) 5. §-ának vizsgálandó szövege 2000. január 1-től hatályos:

5. § (1) A bíróság - ha törvény eltérően nem rendelkezik - a felek közötti jogvitát nyilvános tárgyaláson bírálja el.

(2) A bíróság a nyilvánosságot indokolt határozatával **az egész tárgyalásról vagy annak egy részéről kizárhatja**, ha az államtitok, szolgálati titok, üzleti titok vagy külön törvényben meghatározott más titok megőrzése végett feltétlenül szükséges. **A bíróság a nyilvánosságot a közérkölcös védelmében, valamint az ügyfél kérelmére abban az esetben is kizárhatja, ha az a fél személyiségi jogainak védelme érdekében indokolt.**

(3) A bíróság a tárgyalás során hozott határozatát nyilvánosan hirdeti ki.

A 2012. 05. 26-i módosítást követő szöveg:

Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság
ügyszám: 17.P.III.21.648/2016/12.

5. § (1) A bíróság - ha törvény eltérően nem rendelkezik - a felek közötti jogvitát nyilvános tárgyaláson bírálja el.

(2) A bíróság a nyilvánosságot indokolt határozatával az egész tárgyalásról vagy annak egy részéről kizárhatja, ha az minősített adat, üzleti titok vagy külön törvényben meghatározott más titok megőrzése végett feltétlenül szükséges. **A bíróság a nyilvánosságot a közérkölcös védelmében, kiskorú védelmében, valamint az ügyfél kérelmére abban az esetben is kizárhatja, ha az a fél személyiségi jogainak védelme érdekében indokolt.** A bíróság a nyilvánosságot különösen indokolt esetben a tárgyalásnak a tanúkihallgatással érintett részéről akkor is kizárhatja, ha a tanú adatainak zártan kezelését rendelte el, és a zárt tárgyaláson történő meghallgatás a tanú, illetve hozzátartozója életének, testi épségének a megóvása érdekében feltétlenül szükséges.

(3) A bíróság a tárgyalás során hozott határozatát nyilvánosan hirdeti ki.

A módosításhoz fűzött magyarázat szerint:

A határozat kihirdetése

Az 1999. évi módosítást megelőzően lehetőség volt arra, hogy a személyi állapottal kapcsolatos perekben a fél a határozat kihirdetéséről is kérje a nyilvánosság kizárását. Ezt a lehetőséget az 1999. évi CX. törvény megszüntette, amikor generális szabályként fogalmazta meg e bekezdésben foglaltakat. E módosítást is az Emberi Jogok Európai Egyezményének ratifikálása tette szükségessé, melynek 6. cikk 1. pontja egyértelműen megfogalmazza azt a követelményt, hogy az ítéletet nyilvánosan kell kihirdetni, kivételt nem engedve e szabály alól.

I.

Alaptörvénybe ütközés

A Pp 5. §-ának vizsgálatra javasolt szövege az Alaptörvénybe is ütközik.

Magyarország Alaptörvénye Alapvetés fejezet Q) cikk (2) bekezdése értelmében Magyarország nemzetközi jogi kötelezettségeinek teljesítése érdekében biztosítja a nemzetközi jog és a magyar jog összhangját.

A fent kifejtettek szerint a 1952. évi III. törvény - a polgári perrendtartásról (Pp.) 5. § (3) bekezdése nincs összhangban a Emberi Jogok Európai Egyezményének 6. cikk 1. pontjával.

Magyarország Alaptörvénye Szabadság és felelősség fejezet I. cikk

(1) bekezdése szerint AZ EMBER sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait tiszteletben kell tartani. Védelmük az állam elsődrendű kötelezettsége.

(2) Magyarország elismeri az ember alapvető egyéni és közösségi jogait.

(3) Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.

VI. cikk

(1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó

Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság
ügyszám: 17.P.III.21.648/2016/12.

hírnevét tiszteletben tartásuk.

(2) Mindenkinek joga van személyes adatai védelméhez, valamint a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez.

(3) A személyes adatok védelméhez és a közérdekű adatok megismeréséhez való jog érvényesülését sarkalatos törvénnyel létrehozott, független hatóság ellenőrzi.

A személyállapotra vonatkozó perekben a határozatok (végzések, ítéletek) nyilvános kihirdetésével az ügyfelek magán és családi életének tiszteletben tartásához, és személyes adatai védelméhez fűződő jogai sérülnek. Az ítélet, a végzés kihirdetésekor a hallgatóság, a sajtó tudomására jut a fél összes személyes adata, a gyermeke/gyermekai személyes adatai, ingatlana adatai, esetlegesen egészségi állapotára vonatkozó adatok, a magán- és családi életére vonatkozó védelmet élvező adatok. A Pp. 5. § (3) bekezdésének jelenlegi szövege értelmében az ember VI. cikk (1) és (2) bekezdésben megfogalmazott alapvető joga teljes egészében korlátozásra kerül, lényeges tartalmának tiszteletben tartása nélkül.

A jogalkotónak jelen esetben a bírósági tárgyalások, az ítéletek, végzések kihirdetésének nyilvánosságához fűződő közérdeket, és a személyállapotra vonatkozó perekben az ügyfelek személyes adatainak, magán- és családi életének védelméhez fűződő magánérdekeit kell figyelembe vennie, abból a szempontból, hogy melyik korlátozható az elérni kívánt céllal arányosan.

Meggyőződésem szerint a személyállapotra vonatkozó perekben az ügyfelek családi életének, személyes adatainak megismeréséhez nem fűződik közérdek, ezen védelem alá eső alapjogok a magánélet körébe tartoznak, az ítéletben, végzésben szükségszerűen rögzítésre és kihirdetésre kerülő személyes adatok nem közérdekű adatok, ezért a nyilvánosság megismerésének jogát kell korlátozni a szükséges mértékben, melyre a jelenlegi szabályozás nem alkalmas.

II.

Nemzetközi szerződésbe ütközés

Az Emberi Jogok Európai Egyezményét kihirdető **1993. évi XXXI. törvény - az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény és az ahhoz tartozó nyolc kiegészítő jegyzőkönyv kihirdetéséről**

6. cikk 1. pontjának szövege:

6. Cikk - Tisztességes tárgyaláshoz való jog

1. Mindenkinek joga van arra, hogy ügyét a törvény által létrehozott független és pártatlan bíróság tisztességesen nyilvánosan és ésszerű időn belül tárgyalja, és hozzon határozatot polgári jogi jogai és kötelezettségei tárgyában, illetőleg az ellene felhozott büntetőjogi vádak megalapozottságát illetően. **Az ítéletet nyilvánosan kell kihirdetni, a tárgyalóterembe történő belépést azonban meg lehet tiltani a sajtónak és a közönségnek a tárgyalás teljes időtartamára vagy egy részére annyiban, amennyiben** egy demokratikus társadalomban ez az erkölcsök, a közrend, illetőleg a nemzetbiztonság érdekében szükséges, ha e korlátozás **kiskorúak érdekei, vagy az eljárásban résztvevő felek magánéletének védelme szempontjából szükséges,** illetőleg annyiban, amennyiben ezt a bíróság feltétlenül szükségesnek tartja, mert úgy ítéli meg, hogy az adott ügyben olyan különleges körülmények állnak fenn, melyek folytán a nyilvánosság az igazságszolgáltatás

Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság
ügyszám: 17.P.III.21.648/2016/12.

érdekeit veszélyeztetné.

Álláspontom szerint a jogalkotó a Pp. 1999-es módosításakor a nemzetközi egyezmény szövegét tévesen értelmezte, s ezáltal a Pp. jelenleg is hatályos szövegét azzal ellentétesen állapította meg. Az én értelmezésem szerint az Emberi Jogok Európai Egyezménye (EJEE) lehetőséget ad a nyilvánosság kizárására a tárgyalás teljes időtartamára, amely az ítélethirdetést is magában foglalja. (A tárgyalást a határozathirdetés után fejezem be, az más kérdés, hogy az érdemi tárgyalás annak berekesztésével ér véget. Van olyan tárgyalás, amely nem minősül érdemi tárgyalásnak. A Pp. 5. § (3) bekezdésének megfogalmazásából is csak arra lehet következtetni, hogy az ítélethirdetés a tárgyalás részének tekintendő. Ellenkező értelmezés szerint csak a tárgyaláson hozott végzéseket kellene nyilvánosan kihirdetni, az ítélethirdetésre nem vonatkozna a nyilvánosság.)

Szükségesnek tartom a Mélyen Tisztelt Alkotmánybíróság **egyértelmű állásfoglalását** abban a jogelméleti kérdésben, hogy a tárgyalás mettől meddig tart, vagy a bíró és az ügyfelek tárgyalóteremben, helyszíni tárgyalás esetén az adott helyszínen való együtt tartózkodását mettől meddig nevezzük tárgyalásnak. Az én gyakorlatias álláspontom szerint attól, amikor a tárgyalás megnyitását vagy megkezdését rögzítem, és addig, amíg a jegyzőkönyvben a tárgyalás befejezését és a jegyzőkönyv lezárását rögzítem. Nyilvánvalóan vannak az én felfogásomtól eltérő nézetek is.


Amennyiben az ítélethirdetést külön aktusnak, a tárgyalástól elkülönült perbeli cselekménynek tekintjük, a Pp. 5. § (3) bekezdésének megfogalmazása akkor is az EJEE 6. cikk 1. pontjába ütközik, mert úgy szól, hogy a „határozathirdetés” nyilvános, vagyis a tárgyalás folyamán hozott valamennyi végzést nyilvánosan kell kihirdetni, köztük a szakértő kirendeléséről szólót, az ideiglenes intézkedést tartalmazót, és a határozathirdetésre halasztásról szólót is, adott esetben a hallgatóság ki-be járása mellett, ha egy tárgyaláson több végzés is születik.

A Pp. 212. §-a egyértelműen fogalmaz a tekintetben, hogy határozat az ítélet és a végzés is.

A nemzetközi szerződés pedig lehetővé teszi a tárgyalás (akár szűkebben, akár tágabban értelmezzük annak fogalmát) egészéről, vagy egy részéről a nyilvánosság kizárását a meghatározott esetekben, s ezzel együtt a végzések kihirdetése is lehetséges zárt tárgyaláson.

Budapest 2016. november 7.




dr. Gosztola-Molnár Éva sk.
bíró

Melléklet: 11. sorszámú jegyzőkönyv
12-I. sorszámú felfüggesztő végzés

A kiadmány hitelül:

